

Projekt

z dnia 16 września 2024 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PROSZOWICACH**

z dnia 26 września 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.), Rada Miejska w Proszowicach uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Traci moc Uchwała Nr XXVII/227/2020 Rady Miejskiej w Proszowicach z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2021-2025.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Proszowice.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Proszowicach
z dnia 26 września 2024 r.

GMINNY

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

NA LATA 2024-2030

Wstęp

Próby zdefiniowania zjawiska przemocy podejmowane są od wielu lat przez znawców przedmiotu na gruncie różnych dziedzin naukowych. Przemoc w rodzinie jest najpoważniejszym problemem społecznym, choć często ukrytym z obawy o naznaczenie społeczne, lek i brak możliwości działań naprawczych w tym obszarze. Przemoc jest zjawiskiem występującym coraz powszechniej, dlatego tak pożądane są kwestie działań naprawczych i stworzenia spójnego systemu przeciwdziałania temu zjawisku. Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowania postaw i zachowań aspołecznych.

Wśród wielu zatrważających zjawisk w tym obszarze obserwujemy fakt pojawiania się przemocy jako towaru, który bardzo dobrze się sprzedaje i ma szereg odbiorców tj. przemoc staje się towarem sprzedawanym w licznych programach telewizyjnych, jest główną atrakcją filmów czy gier komputerowych. Ma swojego „odbiorcę” wśród niemal wszystkich grup wiekowych. Choć przemoc, agresja jako forma zachowań społecznych istniała od zarania dziejów we wszystkich kulturach i religiach, to właśnie obecnie obserwujemy zjawisko swoistego rozkwitu, eskalacji przemocy, a jednocześnie wzrastającego nią zainteresowania.

Niniejszy Program powstał w oparciu o literaturę przedmiotu podejmującego problem zjawiska przemocy, danych pozyskanych od instytucji wsparcia społecznego oraz zapisów ustaw i programów na rzecz przeciwdziałania przemocy. Postanowienia zawarte w Programie zakładają kontynuację szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy domowej, jak i podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących zachowania przemocowe. Program koncentruje się również na działaniach mających na celu zwiększenie profesjonalizmu służb w udzielaniu wsparcia w tym obszarze, tj. edukacji i specjalistycznych szkoleniach.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy, jest podstawowym założeniem postanowień zawartych w Programie, jest jednak procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej. Profesjonalne podejście do procesu pomagania, prawidłowe wdrożenie do praktyki działań określonych w Programie daje gwarancję wypełnienia powyższego założenia Programu. Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

I. AKTY PRAWNE PROGRAMU

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz osób doznających przemocy domowej. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Zaliczamy do nich :

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.

(Dz. U. z 1997r., Nr 78, poz. 483 ze zm.),

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny

(t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 17, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego

(t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 37, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

(t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy

(t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej

(t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, z późn. zm.),

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii

(t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1939),

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571),

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Diagnoza zjawiska przemocy została przeprowadzona w oparciu o zebrane dane statystyczne przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach od instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy i wsparcia społecznego. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy domowej na lata 2024 – 2030 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2021-2025. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez Gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz osób stosujących zachowania przemocowe. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

W 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej realizowane zostało badanie pn. *„Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”*, które pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej, jak i na temat mechanizmów doznawania przemocy. Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy domowej w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85%–90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Nadal jednak około 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne.(...) Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin doznających przemocy, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem takiego zjawiska. W 2019 Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zlecił również przeprowadzenie badania, z którego wynika wysoka skuteczność programów dla osób stosujących przemoc domową. Badanie pn. *„Skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”* pokazało, że programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oceniane są jako skuteczne (82,9%) przez osoby

prowadzące programy. Członkowie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych również w większości oceniali programy jako skuteczne.

W 2021r. zostało przeprowadzone również badanie **„Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci”**. Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy domowej wobec dzieci w Polsce. Według Polaków najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy domowej wobec dzieci była przemoc psychiczna. W drugiej kolejności najczęściej występujące to: zaniedbanie oraz przemoc fizyczna. Prawie co piąte dziecko w Polsce doznawało przemocy fizycznej (19%) i psychicznej (18%). 9% doznało przemocy ekonomicznej, a 8% seksualnej. Nieznacznie częściej osobą stosującą przemoc był mężczyzna. 54% mężczyzn przyznało, że zdarzyło im się dać dziecku klapsa, w porównaniu do 45% kobiet. Co piąty Polak przyznał, że były sytuacje, kiedy obrażał, zwymyślał dziecko oraz uderzył je dłonią po ciele a 15% przyznaje, że zdarzyło mu się zastraszać dziecko (odpowiednio 13%, 15% oraz 9% w przypadku kobiet). 38% dzieci poniżej 18 lat dostało od rodzica/opiekuna klapsa. 16% dzieci poniżej 18. roku życia było obrażane i wyzywane, 12% zostało kiedykolwiek uderzone dłonią po ciele, a 8% doznaje/doznawało zastraszania. Większość osób (61%), które zaobserwowały przemoc w swoim otoczeniu, podjęła w związku z tym działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu (26%) oraz zgłoszenie na Policję (20%) czy do pomocy społecznej (18%). Osoby, które nie podjęły żadnych działań w związku z zauważeniem występowania przemocy, przyznały, że nie zrobiły tego głównie ze względu na poczucie, że nie chcą się wtrącać (19%) i z obawy, strachu (19%).

Polacy ocenili swoją wiedzę dotyczącą przemocy domowej na dość wysoką. Prawie połowa (49%) uważa, że wie o przemocy domowej wobec dzieci dużo lub sporo (43%). Zdaniem prawie co trzeciego Polaka (34%) problem przemocy domowej wobec dzieci w trakcie pandemii nasilił się. Osoby, które miały kontakt z instytucjami lub korzystały z ich pomocy w czasie pandemii, generalnie oceniają, że spadła ich dostępność, natomiast nie wpłynęło to znacząco na pogorszenie się skuteczności otrzymanej pomocy. Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Przemocy najczęściej dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo. Zdecydowana większość Polaków (81%) była również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc między swoimi rodzicami. Polacy byli prawie jednomyślni w przekonaniu, że każdy, kto dostrzega przemoc w rodzinie wobec dziecka, powinien zareagować (...)

W 2022 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie wśród kolejnej grupy osób,

która może być szczególnie narażona na stosowanie przemocy domowej, tj. **wśród osób starszych i niepełnosprawnych.** Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród osób niepełnosprawnych najczęściej była wskazywana przemoc psychiczna (jej doznawanie zadeklarowało 78,1% osób niepełnosprawnych biorących udział w badaniu) oraz fizyczna (57,8%). W przypadku osób starszych – przemoc psychiczna (87,3%), fizyczna (43,1%) i ekonomiczna (43,1%). Podobnie w przypadku osób starszych i osób niepełnosprawnych – przemoc psychiczna (70,2%) oraz fizyczna (45,2%) i ekonomiczna (41,1%) (...) Jednym z ważniejszych wniosków płynących z pogłębionych wywiadów jakościowych, które dotyczyły rodzajów przemocy, jakiej doznają osoby starsze i osoby niepełnosprawne, jest to, że niemalże zawsze różne formy przemocy łączyły się ze sobą i były stosowane razem lub naprzemiennie w stosunku do tej samej osoby.

Osobą stosującą przemoc domową wobec osób starszych i niepełnosprawnych byli najczęściej mężczyźni z najbliższego środowiska domowego: mężowie, partnerzy, ojcowie, a rzadziej dorośli synowie. Najczęściej wskazywane przejawy przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych to znieważanie, wyzywiska, ośmieszanie, lekceważenie, zastraszanie, szantażowanie, zabieranie/używanie własności osoby starszej bez jej zgody, popychanie, szturchanie, zabieranie pieniędzy (Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 s.4-7).

W ostatnim czasie jak wynika z danych Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w Gminie Proszowice zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej. Niewątpliwe jest to wpływ działań realizowanych w zakresie dostępu do specjalistycznej pomocy psychologiczno – terapeutycznej orgaznizowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej i zagwarantowanie dostępu do usług specjalistów pracujących w tym obszarze.

Tabela nr 1 Liczba założonych Niebieskich Karta przez instytucje pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Proszowice

INSTYTUCJA ZAKŁADAJĄCA NIEBIESKĄ KARTĘ	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego			
	2020	2021	2022	2023
RAZEM	12	13	20	17
POLICJA	8	9	9	10
GOPS	4	4	11	7
OŚWIATA	0	0	0	0
SŁUŻBA ZDROWIA	0	0	0	0

GKRPA	0	0	0	0
--------------	---	---	---	---

Źródło : opracowanie własne

Analiza powyższych danych wskazuje, że procedura „Niebieska Karta” zdecydowanie wykazuje tendencję wzrostową od 2022r. W 2023 zmniejszyła się zaledwie o 3 przypadki. Sytuacja tak może mieć związek ze wzrostem świadomości społeczności lokalnej zakresie zachowań przemocowych, jak również działaniami służb pomocowych i organów ścigania w przedmiotowej sprawie. Jak wynika ze statystyk najczęściej procedur zostało wszczętych przez Policję oraz Ośrodek Pomocy Społecznej, niepokojący natomiast wydaje się fakt, że ani służba zdrowia, ani Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jak również przedstawiciele oświaty nie podejmowały żadnych działań w przedmiotowej sprawie, a należy podkreślić że według regulacji prawnej są zobowiązani do tych działań jako podmioty wskazane do jej realizacji.

Tabela nr 2 Liczba założonych wniosków w zakresie leczenia odwykowego

Ilość spraw zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2020	2021	2022	2023
	5	8	10	6

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez GKds.RPA

Problem alkoholowy jak wskazują dane pozyskane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Proszowicach, jest dominującym problemem występującym w prowadzonych procedurach „Niebieska Karta”. Jak wskazują pracownicy socjalni uzależnienie i brak działań naprawczych spowodowanych brakiem motywacji osób pijących do zmiany swojego zachowania oraz trudności prawne w zakresie leczenia w systemie zamkniętym doprowadzają do pogłębienia się dysfunkcji w rodzinach oraz trudnościami w realizacji postanowień zawartych w indywidualnych planach pracy. Poziom składanych wniosków kształtuje się na podobnym poziomie w perspektywie roku 2020-2023, jednak należy podkreślić, że dane te nie odzwierciedlają skali problemu, bowiem obserwuje się duży opór ze strony rodziny tych osób w zakresie składania takich wniosków, zazwyczaj inicjatorami tych działań są przedstawiciele pomocy społecznej lub kuratorzy sądowi.

Tabela nr 3 Interwencje domowe przeprowadzone na terenie Powiatu Proszowickiego

w latach : 2020 – 2023

Interwencje przeprowadzone na terenie Powiatu Proszowickiego	2020	2021	2022	2023
---	-------------	-------------	-------------	-------------

Liczba interwencji domowych (ogółem)	624	634	607	624
W tym : dotyczących przemocy w rodzinie (procedura NK)	13	22	25	31
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, w tym	13	25	26	52
kobiety:	21	22	25	31
mężczyźni :	2	7	1	9
małoletni	0	1	0	12
osoby starsze	1	6	6	9
Liczba sprawców przemocy domowej	13	22	25	34
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem)	5	5	25	24
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu zatrzymanych do wytrzeźwienia	3	6	16	25
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu przewiezionych do Izby Wyt.	0	0	0	0

Źródło : Komenda Powiatowa Policji w Proszowicach

Powyższe dane dotyczące Powiatu wskazują stabilny poziom interwencji domowych przeprowadzanych przez Policję, natomiast interwencje dotyczące przemocy domowej wskazują wyraźną tendencję wzrostową, bowiem w roku 2020 było ich zaledwie 13, natomiast już w roku 2023 jest ich już 31. Skala problemu zjawiska przemocy stanowi przedmiot zainteresowania wielu środowisk zarówno naukowych jak i społecznych. Rozluźnione więzy rodzinne, brak autorytetów, szybkie tempo życia, depresje czy brak porozumienia wewnątrzrodzinnego to tylko niektóre z przyczyn eskalacji tego zjawiska. Tendencje wzrostowe tych zachowań wymuszają na systemie stworzenie skuteczniejszych narzędzi do pracy w tym obszarze. Regulacje prawne, zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej dają instytucją wiele możliwości i alternatyw do działań w tym obszarze, jednak żadna instytucja wsparcia społecznego nie została wyposażona w narzędzia egzekwujące zaproponowane formy wsparcia.

Analiza otrzymanych danych wskazuje również charakterystykę osób pokrzywdzonych, zdecydowana większość stanowią kobiety, ale również obserwujemy wzrost pokrzywdzonych mężczyzn, należy tutaj podkreślić, że w przypadku mężczyzn w zdecydowanej większości mamy doczynienia z przemocą psychiczną, natomiast niepokojący jest fakt wzrostu pokrzywdzonych – małoletnich, których w roku 2023 było 12. Co również widoczne jest w przedstawionej statystyce to wzrost zachowań przemocowych wobec osób starszych. Obie te grupy są szczególnie ważne, bo obie charakteryzują się bezradnością na krzywdzenie. Dziecko wychowujące się w rodzinie

przemocowej, gdzie nie są zapewnione podstawowe uczucia bezpieczeństwa, miłości i przynależności mogą mieć duże trudności emocjonalne w dorosłym życiu, brak wsparcia i akceptacji będzie powodował lęk i wycofanie, a także trudności w budowaniu pozytywnych relacji w przyszłości. W przypadku osób starszych należy pamiętać, że osoby te ze względu na wiek oraz sytuację zdrowotną oraz mające wielokrotnie problemy z poruszaniem się są szczególną grupą osób narażonych na przemoc, szczególnie w przypadku gdy dochodzi do kwestii organizacji i zabezpieczenia opieki przez najbliższych członków rodziny wielokrotnie okazuje się bowiem, że osoba starsza traktowana jest nie tak jak powinna i stanowi przeszkodę do realizacji własnych celów życiowych.

Tabela nr 4 Dane dotyczące interwencji Policji wobec przemocy domowej na terenie Gminy Proszowice

Interwencje przeprowadzone na terenie Gminy Proszowice	2020	2021	2022	2023
Liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	4	9	9	9
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej, w tym	5	10	9	9
kobiety:	5	10	9	8
mężczyźni :	0	0	0	0
Małoletni	0	0	0	1
osoby starsze	0	0	0	0
Liczba osób podejrzanych o stosowanie zachowań przemocowych	1	9	9	9
Liczba osób stosujących zachowania przemocowe będących pod wpływem alkoholu	1	8	6	8
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu zatrzymanych do wytrzeźwienia	4	8	8	8
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu przewiezionych do Izby Wytrzeźwień	0	0	0	0

Źródło : Komenda Powiatowa Policji w Proszowicach

Sytuacja na terenie samej Gminy Proszowice podobnie kształtuje się jak w Powiecie, jednak widzimy dużo mniejsze wartości, nadal zdecydowana większość osób pokrzywdzonych stanowią kobiety, nie zostały ujawnione jako pokrzywdzone osoby starsze i małoletnie. Należy tutaj jednak podkreślić, że to że przypadki takie nie zostały ujawnione, nie oznacza że nie występują na terenie Gminy. Statystyki przedstawiają jedynie zgłoszone sprawy, natomiast

bardzo dużo spraw przemocowych pozostaje w zaciszu domowych, osoby doświadczające przemocy boją się ujawnienia takich zachowań są niejednokrotnie zastraszane, a także obawiają się naznaczania w środowisku lokalnym.

Ważnym czynnikiem gwarantującym reagowanie na przemoc jest świadomość społeczna. Tylko właściwa postawa zareagowania na krzywdę drugiego człowieka, stanowi realną pomoc w budowaniu społeczeństwa odpowiedzialnego i walki ze zjawiskiem przemocy, nie tylko domowej, ale również rówieśniczej, która również w dzisiejszych świecie eskaluje i zbiera swoje ofiary.

Zjawisko przemocy ma swoje podłoże w wielu czynnikach, rozróżniamy różne rodzaje zachowań przemocowych oraz wiele grup osób jej doświadczających. Podejmując rozważania w przedmiotowej kwestii należy skupić się tutaj na grupie najbardziej wrażliwej czyli dzieciach i młodzieży, których zachowanie, sytuacja rodzinna i relacje rówieśnicze określają ich funkcjonowanie w dorosłym życiu.

W tym celu na potrzeby Programu przeprowadzono badania ankietowe wśród uczniów szkół podstawowych na terenie Miasta i Gminy Proszowice. W badaniu wzięło udział 150 uczniów z klas : VI - 52, VII 68, VIII – 29. W wyniku przeprowadzonego badania ankiet wypełnionych było 149 – jedna została oddana jako niewypełniona.

Ankieta składała się z 33 pytań, w tym 31 zamkniętych i 2 otwartych mających na celu wskazanie przez badanych własnej opinii oraz zakresu: ich poczucia bezpieczeństwa, stosunku do realizacji obowiązku szkolnego, relacji wewnątrzrodzinnych, używek, zachowań przemocowych jak również celów na przyszłość. Zapytano również respondentów o rodzaje działań merytorycznych mających na celu zapobieganie zjawiskom mających znamiona zachowań nieakceptowanych społecznie, w tym przemocy, używania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych.

Analiza materiału badawczego pozwala na wskazanie następujących treści. W zakresie sytuacji rodzinnej, większość uczniów bo (127) mieszka z rodzinami i wychowuje się w rodzinie pełnej. Znacznie mniejsza ilość bo (16) mieszka z jednym rodzicem z powodu separacji lub rozvodu rodziców, pozostała ilość dzieci (5) przebywa w pieczy zastępczej, gdzie osobami sprawującymi są dziadkowie lub inne osoby niespokrewnione z dzieckiem. Zdecydowana większość respondentów posiada rodzeństwo (117). Większość rodziców posiada wykształcenie wyższe i średnie, natomiast co ciekawe, bardzo dużo ankietowanych nie posiada wiedzy na temat wykształcenia swoich rodziców (Tabela nr 5).

Tabela nr 5 : Poziom wykształcenie rodziców ankietowanych

	podstawowe	zawodowe	średnie	wyższe	Nie wiem
Matka	2	7	20	40	80
Ojciec	4	24	11	27	83

Źródło : opracowanie własne

Tabela nr 6: Poziom zadowolenia uczniów :

	Bardzo zadowolony	Raczej zadowolony	Trochę zadowolony, a trochę niezadowolony	Raczej niezadowolony	Bardzo niezadowolony
Osobistego poczucia bezpieczeństwa	79	42	20	2	1
Poziomu materialnego Twojej rodziny	82	52	12	2	1
Swojej pozycji w klasie, w szkole	61	47	29	16	4
Kontaktów z kolegami	90	26	17	15	1
Kontaktów z rodzicami	103	26	11	3	1
Kontaktów z nauczycielami	46	53	26	24	
Swojej inteligencji i zdolności	62	57	27	2	1
Swojego wyglądu	52	44	26	14	13
Swojego zdrowia	69	42	18	15	5
Swojego charakteru	57	47	20	5	10
Sposobu spędzania wolnego czasu	75	39	28	2	5
Możliwości decydowania o sobie	73	55	22	6	3
Możliwości rozwoju swoich zainteresowań	86	28	21	12	2
Wyobrażeń o przyszłości	71	48	20	7	3

Źródło : opracowanie własne

Zapytano respondentów o ich poziom zadowolenia w różnych aspektach funkcjonowania zarówno w domu, w szkole jak i w relacjach rówieśniczych.

Odpowiedzi kształtują się następująco: Zdecydowana większość badanych jest zadowolona z osobistego poczucia bezpieczeństwa -121 natomiast 134 osoby wskazują zadowolenie z poziomu materialnego, co może świadczyć, że obecna sytuacja rodzin i wychowujących się w nich dzieci jest dobra i są zabezpieczone wszystkie potrzeby materialno – bytowe jej członków. Jak wynika z rozmów przeprowadzonych przez pracowników socjalnych niewątpliwie Program 500+, a teraz 800+ wyeliminował problem biedy i szeroko rozumianego ubóstwa w polskich rodzinach. Sytuacja ta znajduje odzwierciedlenie również w ograniczonej wypłacie zasiłków celowych dla rodzin znajdujących się w systemie. Co jest zadawalające, również zdecydowana większość badanych pozytywnie ocenia swoje relacje z rodzicami (140 osób), natomiast relacje z nauczycielami określane są również pozytywnie, jednak już większa część ankietowanych nie jest z nich zadowolona (50 osób). W zakresie relacji rówieśniczych, kontaktów z kolegami i swojej pozycji w klasie również respondenci w większości są zadowoleni, chociaż tutaj można zauważyć grupę osób (33 osoby), które są odmiennego zdania. Ważna jest tutaj rola wychowawcy i pedagoga szkolnego, aby próbował eliminować wykluczenia klasowe, prowadził dialog w zakresie akceptacji i wzajemnego poszanowania każdego ucznia. Bardzo pozytywnie określają siebie w zakresie inteligencji, zdolności czy swojego charakteru, natomiast już w zakresie akceptacji swojego wyglądu, znaczna część badanych (53 osoby) nie jest zadowolona ze swojego wyglądu. W dobie kultu piękności i wymogów współczesnego świata ważne jest aby temat akceptacji własnego ciała był poruszany przez rodziców czy szkołę, bowiem niejednokrotnie temat ten stanowi przedmiot wyśmiewania, kpin i jest drogą do wycofania, depresji, jak również myśli suicydalnych.

W zakresie swoich aspiracji związanych z wykształceniem zdecydowana większość bo 91 osób deklaruje, że chciałoby osiągnąć wykształcenie wyższe lub średnie. 11 osób deklaruje chęć posiadania wykształcenia zawodowego, natomiast co ciekawe aż 47 osób nie zastanawiało się nad swoją przyszłością w tym zakresie (tabela nr 7). Ważna jest tutaj rola rodzica i szkoły, aby pokazywali swoim dzieciom alternatywy, biorąc pod uwagę możliwości jakie się z tym w ówczesnym świecie wiążą.

Tabela nr 7: Aspiracje w zakresie wykształcenie ankietowanych

Jakie co najmniej wykształcenie zamierzasz zdobyć:	liczba
nie wiem, nie zastanawiałem się nad tym 47	47
zasadnicze zawodowe, bez matury 11	11
średnie ogólne lub zawodowe, matura31	31
wyższe (studia na uczelni) 60	60

Źródło : opracowanie własne

Tabela nr 8 Relacje z rodzicami

	nigdy	Kilka razy w	Kilka razy w	Kilka razy w tygodniu

		roku	miesiącu	
Spędzam czas poza domem wspólnie z rodzicami	6	17	75	51
Rozmawiam z rodzicami o szkole i o moich ocenach	5	12	44	88
Rozmawiam z rodzicami o innych moich sprawach	13	6	43	77
Wspólnie z rodzicami uprawiam sport lub inne ulubione zajęcia	33	30	51	35
Uczestniczę w podejmowaniu przez rodziców decyzji	22	33	58	36
Pomagam rodzicom w ważnych sprawach domowych	1	18	39	91

Źródło : opracowanie własne

Respondenci deklarują, że ich kontakty z rodzicami są systematyczne i poprawne, zdecydowana większość informuje rodziców o swojej sytuacji w szkole 132, w mniejszym zakresie natomiast dzielą się z nimi innymi sprawami-121, W znacznie mniejszym stopniu również uczestniczą w podejmowaniu decyzji przez rodziców 94 osób. Duża część badanych bo 63 osoby nigdy lub tylko kilka razy w roku spędziło czas wolny z rodzicami na jakiejś wspólnej aktywności podczas wolnego czasu poza domem. Czas poświęcony dziecku to inwestycja każdego rodzica w jego przyszłość. Należy tutaj podkreślić, że dzieci wielokrotnie uciekają w różne trudne relacje, jeżeli nie mają odpowiedniego wzorca i nie są zaspokojone ich podstawowe potrzeby przynależności i akceptacji w rodzinie. W dzisiejszym zabieganym świecie czas to towar deficytowy, często myślimy, że zapewniając dziecku wszystkie dobra materialne zaspakajamy jego najważniejsze potrzeby. Rzeczywistość okazuje się jednak inna, a konsekwencje takiego postępowania widzimy w napiętych relacjach wewnątrzrodzinnych. Należy pamiętać, że musimy mówić do dzieci tak aby chciały nas słuchać i tak słuchać swoich dzieci, aby chciały nam o wszystkim mówić

Tabela nr 9 Kontrola rodzicielska

	nigdy	rzadko	czasami	przeważnie	zawsze
Przed Twoim wyjściem z domu pytają, z kim masz się spotkać	9	8	26	39	67
Pytają/sprawdzają na co wydajesz pieniądze	19	38	33	44	15
Pytają na temat Twoich wspólnych planów z przyjaciółmi	14	30	36	43	26
Pytają dokąd idziesz gdy wychodzisz z domu	3	15	21	37	73
Pytają co robisz i gdzie przebywasz po szkole	22	27	18	48	34

Źródło : opracowanie własne

W zakresie opieki i zaangażowania w proces wychowawczy rodziców respondenci wskazują, że zdecydowana większość rodziców zainteresowana jest w jaki sposób dzieci spędzają czas wolny i chcą wiedzieć z kim się spotykają (106 osób) jak również wyrażają zainteresowanie czasem spędzanym przez dziecko po szkole (82 osoby), natomiast co ciekawe w znacznie mniejszym stopniu interesuje ich wydatkowanie przez dzieci pieniędzy (90 osób). Należy zwrócić na ten fakt uwagę, ponieważ brak kontroli finansów dziecka, może skutkować różnymi dysfunkcjami, szczególnie wśród dzieci, które mają dostęp do większej gotówki, takimi jak zakup alkoholu, narkotyków czy innych środków odurzających. Dobra pozycja materialna dziecka może być również sposobem na wyłudzenie od niego pieniędzy czy budowanie atrakcyjności w grupie jako lidera, która to popularność może być złudna, gdyż jest uzależniona od pieniędzy.

Tabela nr 10 Aktywność i spędzanie czasu wolnego przez dzieci

	0 – nie zajmuję się tym	Mniej niż 1 godzinę	1-3 godziny	4-7 godzin	8 lub więcej godzin
Odrabianie lekcji i przygotowywanie się do lekcji	7	48	81	12	1
Pozaszkolną naukę języków obcych	55	47	38	5	4
Uprawianie sportu w klubie/sekcji	61	20	38	19	11
Własną aktywność sportową	9	36	56	27	21
Zorganizowane zajęcia artystyczne	108	24	11	6	
Własną aktywność artystyczną	54	32	45	13	5
Spotkania grup kościelnych	98	25	23	3	
Czytanie książek, artykułów, wiadomości w prasie	55	44	36	11	3
Granie w gry (komputer, konsola, telefon), rozrywkowe korzystanie z internetu	4	23	60	36	26
Oglądanie filmów z Internetu, wideo lub TV	9	39	57	32	12
Spotkania z przyjaciółmi, koleżankami, kolegami	7	14	40	51	37
Inne własne regularne zajęcia	26	37	38	22	26

Źródło : opracowanie własne

Respondenci w zakresie organizacji swojego czasu deklarują, że nauka i odrabianie lekcji jest dla nich ważne i poświęcają na tą aktywność od 1-7 godzin dziennie, również na własną aktywność sportową poświęcają dużo czasu (105 osoby) oraz na spotkanie z przyjaciółmi (122 osoby) niepokojąca może być tutaj odpowiedź respondentów w zakresie nauki języków obcych, ponieważ aż 102 osoby poświęca na to do 1 godziny dziennie, podobnie kształtuje się

czytanie książek 99 osób, jak również odpowiedzi ankietowanych w zakresie aktywności w świecie gier i korzystania z internetu, gdzie zdecydowana większość respondentów bo 122 osoby poświęca na to do 8 godzin dziennie. W tym obszarze konieczne jest edukacja rodziców, aby mieli wgląd w obszarze aktywności dzieci w internecie, bo jak pokazują wyniki główna aktywność dzisiejszej młodzieży jest właśnie w monitorach komputerów i wyświetlaczach telefonu.

Tabela nr 11 Stosunek dzieci do realizacji obowiązku szkolnego

	Całkowicie nieprawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Trochę prawdziwe, trochę nie	Raczej prawdziwe	Całkowicie prawdziwe
Obowiązki szkolne są dla mnie bardzo ważne	2	10	57	58	22
Nauka w szkole jest mi potrzebna, żeby lepiej zrozumieć świat	6	19	45	52	27
Nauka w szkole pomoże mi osiągnąć moje cele życiowe	8	16	56	37	32
Jeśli chcę osiągnąć sukces zawodowy to muszę się dobrze uczyć	7	19	39	44	40

Źródło : opracowanie własne

W zakresie korelacji nauki z przyszłością młodzież niekoniecznie uważa, że nauka i obowiązki szkolne są gwarancją sukcesu i kariery zawodowej – 65 osób, nauka również nie jest dla nich wyznacznikiem osiągnięcia celów życiowych 80, a tylko 32 osoby stwierdziły jednoznacznie że nauka jest kluczem by osiągnąć swoje cele życiowe. Można zauważyć, że trend działań na TIK-TOKu, youtubie czy innych kanałach i popularność osób które tam „zaistniało” powoduje że nauka nie jest dla nich wyznacznikiem sukcesu, gdyż wielokrotnie osoby błyszczące w sieci nie legitymują się wykształceniem wyższym.

Tabela nr 12 Stosunek dzieci do szkoły i nauczycieli

	Całkowicie nieprawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Trochę prawdziwe, trochę nie	Raczej prawdziwe	Całkowicie prawdziwe
Lubię moją klasę	10	13	35	50	41
Lubię większość moich nauczycieli,	5	3	45	63	33
Lubię moją szkołę	12	18	45	53	21

Źródło : opracowanie własne

W zakresie akceptacji swojego środowiska szkolnego zdecydowana większość respondentów jest zadowolona z relacji panujących w szkole i klasie, natomiast

aż 58 osób jest odmiennego zdania w obszarze relacji w klasie. 53 osoby ma podobne stanowisko w zakresie relacji z nauczycielami, a 75 osób nie wskazuje zadowolenia ze swojej szkoły

Tabela nr 12 Relacje z rówieśnikami

	Tak	Nie
Pożyczają Ci potrzebne rzeczy, np. zeszyty, książki, długopis, gdy tego potrzebujesz	99	50
Zapraszają Cię, gdy robią coś wspólnie podczas przerwy/po szkole	67	62
Zapraszają Cię na urodziny/imprezy, które organizują	70	79
Pomagają Ci/Pocieszają Cię kiedy masz problemy	75	74
Cieszą się wspólnie z Tobą, kiedy coś Ci się uda	88	72

Źródło : opracowanie własne

Analiza powyższych danych wskazuje, że relacje rówieśnicze w zakresie pomocy materialnej czy rzeczowej jest bardzo dobre, zdecydowana większość chętnie dzieli się rzeczami, natomiast w obszarze budowania relacji, więzi i wsparcia wartości liczbowe wskazują równy podział między stwierdzeniem: TAK- NIE

Tabela nr 13 Nawiązywanie kontaktów z rówieśnikami

podejmuję inicjatywę i nawiązuję kontakt ze swoimi kolegami/koleżankami	86
czekam na zaproszenie do kontaktu ze strony kolegów/koleżanek	30
nie zwracam uwagi na zaproszenia moich kolegów/moich koleżanek	3
unikam moich kolegów/koleżanek	30

Źródło : opracowanie własne

Powyższe dane wskazują, że duża część uczniów chętnie nawiązuje kontakty z rówieśnikami, natomiast co jest niepokojące aż 60 osób z badanej grupy nie podejmuje inicjatywy w nawiązaniu relacji i unika kontaktów ze swoimi kolegami i koleżankami.

Tabela nr 13 Wpływ grupy rówieśniczej

Twój kolega/koleżanka namawia Cię do zrobienia czegoś, na co nie masz ochoty, co wtedy najczęściej robisz	liczba
unikam jego/jej towarzystwa	17
radzę się rodziców	13
radzę się rówieśników	2
robię to, co on/ona chce	17
robię to, co ja chcę	42
Odmawiam	59

Źródło : opracowanie własne

Wpływ grupy rówieśniczej to ważny bodziec, który wpływa na funkcjonowanie każdego dziecka. Chęć zaimponowania, bycia liderem czy zwykłej akceptacji rówieśniczej powoduje, że dziecko działa impulsywnie, chce się dostosować i pod wpływem innych może podejmować niekorzystne decyzje, w tym również wchodzić w relacje i działania nieakceptowane społecznie. W okresie dorastania rówieśnik jest niejednokrotnie większym autorytetem niż rodzic, dlatego tak ważne jest zbudowanie takiej relacji rodzic-dziecko, aby mogło ono i posiadało zasoby do podejmowania właściwych decyzji. Z badań ankietowanych wynika, że duża część respondentów nie reaguje na sugestie rówieśników i odmawia działań, które są mu narzucane, jednak też duża liczba osób bo 17 działa pod wpływem nacisku grupy rówieśniczej, co w przyszłości może eskalować zachowaniami mającymi znamiona demoralizacyjne.

Tabela nr 14 Reakcja na trudność /problem

	często	czasami	nigdy
Szukam samotności	39	66	44
Idę porozmawiać do kolegi, koleżanki	46	57	46
Rozmawiam o swoich sprawach z rodzicami	52	59	38
Piję trochę alkoholu lub zapalam papierosa	12	13	124
Objadam się	17	43	89
Płaczę	33	69	47
Niszczę jakieś rzeczy, sprzęty	15	38	96
Zajmuję się sportem lub długo spaceruję	52	57	41
Słucham muzyki albo oglądam telewizję	73	56	20
Szukam pomocy nauczyciela, pedagoga, psychologa itp.	7	21	121
Złoszczę się i kłócę z najbliższymi	16	49	84
Staram się szybko zapomnieć o trudnościach	50	72	24
Obrażam się na cały świat	24	37	88
Zajmuję się komputerem (gry, Internet)	49	65	35

Źródło : opracowanie własne

Sposób radzenia sobie z trudnościami, niepowodzeniem czy stresem może przybierać różne formy. Z badań przeprowadzonych wśród ankietowanych wynika, że zdecydowana większość (105 osób) szuka samotności, duża grupa rozmawia z rodzicami i szuka w nich wsparcia (111) czy rówieśnikami (103). Niepokojące wydają się wartości w zakresie odreagowania emocji w postaci sięgania po alkohol czy papierosa (25 osób), objadaniem się (60 osób) oraz zachowaniami destrukcyjnymi tj. niszczeniem rzeczy (53 osoby). Niewątpliwie zaskakujący jest wynik w zakresie szukania pomocy u przedstawiciela szkoły bo aż

121 respondentów wypowiedziało się negatywnie w tej kwestii i deklarując, że nigdy takiego działania nie podjęło.

Tabela nr 15 Gdy ktoś z Twoich kolegów lub koleżanek zaproponuje Ci następujące rzeczy, to co powiesz, co zrobisz?

	Na pewno odmówię	Raczej odmówię	Nie wiem co zrobię	Raczej przyjmę propozycję	Na pewno przyjmę propozycję
Zapalenie tytoniu/e-papierosa	123	14	5	5	2
Wypicie alkoholu	121	15	5	5	3

Źródło : opracowanie własne

Zdecydowana większość respondentów deklaruje postawę braku używania tytoniu czy alkoholu, w znacznej mniejszości są osoby, które deklarują używanie tych substancji.

Tabela nr 16 powody sięgania po alkohol i tytoń

	Nie zgodzę się	Przez ciekawość	Dla poprawy humoru / lepszego nastroju	Żeby komuś zaimponować	Żeby mnie dalej lubili lub nie wyśmiali	Z powodu problemów – to mi pomaga	Bo tak już robię i mam na to ochotę	inne
Zapalenie tytoniu/e-papierosa	128	8	2	0	0	0	8	3
Wypicie alkoholu	125	11	4	0	1	2	2	4

Źródło : opracowanie własne

Głównym powodem sięgania po używki zdaniem ankietowanych jest ciekawość czy poprawa nastroju, jest również odsetek osób, które warunkują to ochotą na używki i stylem bycia

Tabela nr 17 Jak często widzisz, że ktoś z Twoich kolegów, koleżanek lub znanych Ci rówieśników

	nigdy	Widziałam to raz w życiu	Widziałem kilka razy w moim życiu	Kilka razy w roku	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w tygodniu	codziennie
Pali papierosy							
	78	19	22	12	10	6	2
Pije alkohol							
	92	19	19	8	6	4	1
Jest pijany							
	118	8	8	6	6	2	1
Używa wulgaryzmów							
	19	10	16	12	14	32	46
Stosuje przemoc fizyczną/bicie							
	78	14	15	7	15	15	5

Źródło : opracowanie własne

Dostęp do używek jest obecnie bardzo łatwy, badana młodzież jednoznacznie deklaruje, że spotyka się, widzi i jest świadkiem takich zachowań jak : picie alkoholu, palenie papierosów, upijanie nie nieletnich. Niepokojące są natomiast zjawiska bycia obserwatorem zachowań przemocowych i brak reakcji w przedmiotowej sprawie. Należy tutaj również zwrócić uwagę, że zdecydowana większość respondentów na co dzień spotyka się z agresją słowną i wulgaryzmami. Ważną kwestią w tym obszarze jest szeroko rozumiana edukacja dzieci i młodzieży w zakresie reagowania na zachowania krzywdzące drugiego człowieka, uświadomienie o konsekwencjach takiego zachowania i uwrażliwienie młodych ludzi na temat przemocy.

Tabela nr 18 zachowania przemocowe wśród rówieśników

	Ani razu	1 raz	2 razy	3 razy i więcej
Inni dręczyli Ciebie	75	28	17	29
Ty dręczyłeś inne osoby w szkole	122	20	3	4

Źródło : opracowanie własne

Respondenci zapytani o doświadczanie przemocy i jej stosowanie wobec innych w zdecydowanej większości odpowiedzieli, że nie stosują zachowań przemocowych, co ciekawe aż 74 badanych deklaruje że doświadczało przemocy rówieśniczej, a także, aż 27 osób przyznało się do stosowania agresywnych zachowań wobec rówieśników. Wyniki jednoznacznie wskazują potrzebę działań w zakresie relacji rówieśniczych, treningu zastępowania agresji jak również organizacji warsztatów w zakresie radzenia sobie ze złością.

Tabela nr 19 przemoc psychiczna wśród rówieśników

	Nie zdarzyło mi się w ciągu ostatniego roku	Raz lub kilka razy w całym tym czasie	Raz lub kilka razy w miesiącu	Raz lub kilka razy w tygodniu	Raz lub kilka razy dziennie
Komentowali moje wypowiedzi na forum internetowym, żeby mnie ośmieszyć/ sprawić przykrość/wystraszyć	118	23	4	3	1
Wysyłali do mnie SMS-y żeby mi dokuczyć/sprawić przykrość/wystraszyć	120	19	7	2	1
Wyzywali mnie, rozmawiając na czacie/w portalu społecznościowym	107	28	12	1	1
Publikowali, bądź rozsyłali ośmieszające mnie zdjęcia lub filmy	131	9	6	1	2
Wysyłali mi wiadomości przez komunikator (np. Messenger), aby mnie obrazić/wystraszyć	119	24	3	2	1
Celowo wykluczyli mnie lub nie dopuścili do grona znajomych w Internecie, żeby mi	105	27	10	4	3

dokuczyć					
----------	--	--	--	--	--

Źródło : opracowanie własne

Analiza powyższych danych wskazuje, że zdecydowana większość badanych nie doświadcza przemocy psychicznej ze strony swoich rówieśników. Należy jednak zwrócić uwagę, że osoby, które doświadczyły różnych zachowań przemocowych nie stanowią znikomego procentu respondentów. W zakresie: wyzwisk i poniżania przez internet – tego zjawiska doświadczyło 42 osoby, wykluczenia z grupy znajomych w internecie 44 osoby, celowe wysyłanie sms, aby sprawić przykrość – 29 osób, komentowanie w sposób krzywdzący wypowiedzi w internecie – 31 osób. Należy tutaj zwrócić uwagę na fakt, że wszystkie te zachowania dzieją się nie w relacji osobistej tylko w przestrzeni wirtualnej. Świat internetu daje duże poczucie bezkarności, jak wskazuje wcześniejsze badania to, tam młodzież spędza najwięcej czasu, dlatego też tak ważne są interwencje zewnętrzne w zakresie przeciwdziałania hejtowi w internecie. Dzieci i młodzież odrzucona, wyśmiewana i krzywdzona słownie ma duże trudności w budowaniu relacji i własnej samooceny, dlatego też wskazane są wszystkie aktywności, kampanie społeczne, które będą skutecznie walczyć z hejtem w internecie.

Tabela nr 20 Kto stosuje wobec Ciebie agresję lub przemoc (fizyczną lub słowną)?

	nigdy	Raz lub kilka razy w życiu	Kilka razy w roku	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w tygodniu	codziennie
Młodszy uczeń	123	11	7	2	5	1
Rówieśnik	101	28	5	9	5	2
Starszy uczeń	116	17	8	6	0	0
Rodzic	124	8	6	2	2	0
Nauczyciel	130	11	4	2	1	1
Obcy dorosły	114	29	3	2	1	0
Ktoś inny	125	14	6	2	1	1

Źródło : opracowanie własne

Analiza powyższych danych wskazuje, że osobami stosującymi zachowania przemocowe są : rówieśnicy (49 osób) obcy dorośli (35osób) – respondenci nie wskazali kto kryje się pod stwierdzeniem „obcy dorosły” wskazują również starszego ucznia – 31osób. W zdecydowanej mniejszości wskazują rodziców (18 osób) jak również nauczycieli (19). Niezależnie jednak od wartości liczbowych niepokojący jest fakt występowania tego zjawiska.

Tabela nr 18 Działania profilaktyczno – edukacyjne

	Nie brałem udziału	Były przydatne dla mnie osobiście	Były przydatne dla kogoś w klasie	Były niepotrzebne
Profilaktyczne spektakle teatralne	98	19	9	23

Godziny wychowawcze o profilaktyce	67	32	25	25
Zajęcia profilaktyczne w szkole poza godzinami wychowawczymi	114	24	7	4
Zajęcia profilaktyczne poza szkołą	108	12	3	26
Socjoterapia	115	4	2	21
Psychoterapia	113	16	3	17

Źródło : opracowanie własne

W zakresie oddziaływań profilaktyczno – edukacyjnych badania respondentów wskazują jednoznacznie na brak ich organizacji na terenie placówek oświatowych, instytucji pomocowych i samorządów gminnych. Profilaktyka i edukacja to zadanie dla wszystkich tworzących system wsparcia dla dziecka i rodziny. Ważna jest gotowość instytucji i służb do inicjatyw w tym zakresie, bowiem tylko wspólne działanie w tym obszarze przyniosą wymierne efekty w przyszłości.

III. ANALIZA SWOT ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy na terenie Gminy pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej sporządzili analizę SWOT czyli analizę mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w budowaniu efektywnego systemu wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy domowej, biorąc pod uwagę infrastrukturę lokalową, potencjał zasobów ludzkich oraz partnerstwo lokalne.

Analiza SWOT Sprawny system przeciwdziałania przemocy

MOCNE STRONY

- Działania profilaktyczne skierowane zarówno do dzieci, młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców Gminy i Miasta Proszowice .
- Rozbudowana oferta pomocowa skierowana dla osób zagrożonych i doświadczających przemocy domowej.
- Infrastruktura - istniejący dostęp do specjalistycznego poradnictwa
- Wyspecjalizowana kadra poszerzająca systematycznie swoje kompetencje i superwizująca swoje działania.
- Spójny charakter programów o zasięgu lokalnym i powiatowym.
- Oferta pomocowa dla osób stosujących przemoc domową

SŁABE STRONY

- Ograniczony lub odległy czasowo dostęp do psychiatrów i psychologów dla dzieci
- Niewystarczająca ilość mieszkań w zasobach komunalnych.
- Niski poziom zaangażowania instytucji w pracę zespołu, grup, wsparcie osób, których dotyczy problem przemocy.
- Przemoc jako problem nie zawsze rozpoznany.
- Brak organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem osób doświadczających przemocy.
- Niewystarczająca współpraca w kontekście zaangażowania instytucji, poradni, placówek oświatowych, sądów, w kwestie interwencji, wszczynania procedury NK, dalszego wsparcia osób doświadczających przemocy domowej. Wynika to prawdopodobnie z innych priorytetów, strachu, braku kompetencji itp.
- Brak regularności w dostępności grup wsparcia dla kobiet oraz mediacjach.

SZANSE

- Wyspecjalizowana kadra regularnie superwizująca swoje umiejętności i działania.

·Chęć podnoszenia swoich kwalifikacji przez osoby pracujące z doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc.

·Większa świadomość mieszkańców Gminy i Miasta Proszowice, reagowania na zjawisko przemocy.

·Zainteresowanie metodami wychowawczymi podkreślającymi podmiotowość małoletnich, dostrzeganie ważności dziecka, dziecko jako pełnoprawnego członka rodziny.

·Większe inwestowanie w wykształcenie i rozwój dzieci.

· Dostrzeganie ważności w działaniach profilaktycznych.

·Szeroki wachlarz usług, działań promujących konstruktywne sposoby rozwiązywania problemów.

ZAGROŻENIA

·Wykorzystywanie procedury Niebieskie Karty w sprawach konfliktowych.

·Etykietowanie i stygmatyzacja osób z rodzin dysfunkcyjnych przez środowisko lokalne.

·Występowanie przypadków nieprofesjonalnego traktowania osób potrzebujących wsparcia przez osoby zobowiązane do reagowania na krzywdę i udzielania pomocy.

·Niewystarczający stopień współpracy międzyinstytucjonalnej.

Dokonana diagnoza oraz analiza SWOT pozwoliła na określenie celów i priorytetów programu, które stanowią kluczowy element budowania systemu wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy domowej. Wdrożenie programu umożliwi podejmowanie skoordynowanych działań przez poszczególne instytucje, wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy oraz podejmowanie kompleksowych działań na rzecz osób doświadczających przemocy jak również inicjowanie działań korekcyjno – edukacyjnych i programów terapeutycznych dla osób stosujących zachowania przemocowe.

SIEĆ WSPARCIA DLA OSÓB I RODZIN DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY

Źródło : opracowanie własne

IV. KOMPETENCJE SŁUŻB

POSTĘPOWANIE PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH W SYTUACJI UZYSKANIA INFORMACJI O WYSTĘPOWANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej:

Działania interwencyjne pracownika socjalnego w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia, bezpieczeństwa osoby/osób doświadczających przemocy domowej obejmują:

- wezwanie policji,
- wezwanie pogotowia ratunkowego,
- zapewnienie miejsca w całodobowej placówce dla osób doświadczającym przemocy domowej, w tym np. w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie lub ośrodku interwencji kryzysowej,
- niezwłoczne zawiadomienie policji lub prokuratora o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, podjęcie decyzji wspólnie z policjantem i przedstawicielem służb medycznych o odebraniu dziecka z rodziny, celem umieszczenia u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej

W ramach procedury „Niebieskie Karty” pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową,
- udziela kompleksowych informacji o:
 - możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową,
 - formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w zależności od potrzeb - schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej lub w ośrodku interwencji kryzysowej,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, na temat konsekwencji takiego postępowania oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Inne działania pracownika socjalnego w stosunku do osób dotkniętych przemocą domową

- udzielanie wsparcia emocjonalnego, poradnictwo, w razie potrzeby – towarzyszenie podczas załatwiania spraw w instytucjach (prokuratura, policja, sąd i in.),
- umożliwienie skorzystania z poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, prawnego, socjalnego, pedagogicznego.
- planowanie – odpowiednio do potrzeb – pomocy pieniężnej lub rzeczowej,
- przygotowanie do udziału w postępowaniu przed sądem oraz organami ścigania,
- udzielanie informacji na temat instytucji i organizacji pomagających ofiarom przemocy,
- zapewnienie wsparcia dzieciom, poprzez umożliwienie skorzystania z poradnictwa specjalistycznego lub skierowanie do placówki wsparcia dziennego,
- monitorowanie sytuacji w rodzinie w trakcie istnienia zjawiska przemocy domowej oraz po jego zakończeniu przez okres umożliwiający jednoznaczne stwierdzenie, że przemoc już nie występuje,
- udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy diagnostyczno – pomocowej.

POSTĘPOWANIE POLICJI W SYTUACJI UZYSKANIA INFORMACJI O WYSTĘPOWANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Zadania Policji

Procedura „Niebieskie Karty” w Policji obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez funkcjonariuszy Policji wobec osoby doznającej przemocy i osoby stosujące zachowania przemocowe.

Powiadomienie Policji i interwencja.

Podstawą do podjęcia przez funkcjonariusza Policji interwencji w związku z przemocą jest:

- Polecenie wydane przez dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji.
- Polecenie wydane przez inną upoważnioną osobę.
- Inicjatywa własna wynikająca z dokonanych ustaleń.

Do obowiązków policjanta przeprowadzającego interwencję wobec rodziny dotkniętej przemocą, należy:

- Udzielenie osobom doświadczającym przemocy niezbędnej pomocy, w tym udzielenie pierwszej pomocy, wezwanie pogotowia ratunkowego lub innych instytucji, które mogą udzielić pomocy.
- Podjęcie w razie potrzeby, innych niezbędnych czynności, zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób będących ofiarami przemocy, włącznie

z zastosowaniem, na podstawie odrębnych przepisów - wobec sprawców przemocy - środków przymusu bezpośredniego lub zatrzymania.

- Ustalenie przebiegu zdarzenia i jego następstw.

- Przeprowadzenie – jeżeli jest to możliwe z osobą wobec której istnieje podejrzenie, że jest sprawcą przemocy – rozmowy, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny.

- Wezwanie osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że jest sprawcą przemocy domowej, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.

- Przeprowadzenie w miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa

Dzielnicowy realizujący procedurę „Niebieskie Karty” jest członkiem zespołu interdyscyplinarnego. Jako członek grupy diagnostyczno - pomocowej współtworzy indywidualny plan pomocy tej rodzinie oraz realizuje w ramach swoich kompetencji zadania związane z jego wdrożeniem.

POSTĘPOWANIE PRACOWNIKÓW OŚWIATY W SYTUACJI UZYSKANIA INFORMACJI O WYSTĘPOWANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Działania przedstawicieli oświaty

Działania interwencyjne przedstawiciela oświaty w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia, bezpieczeństwa osoby/osób doświadczających przemocy obejmują:

- zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą

- wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że doświadcza przemocy

W przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową wobec dziecka są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą domową, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.

W ramach procedury przedstawiciel oświaty podejmuje działania:

- udziela kompleksowych informacji o: możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową,
- możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w tym w szczególności wobec dzieci;
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą domową.

Inne działania pracownika oświaty:

- Poinformowanie o zaistniałej sytuacji dyrektora placówki oświatowej.
- Wezwanie do szkoły na rozmowę rodziców / opiekunów dziecka stosujących przemoc, poinformowanie o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy, przy absolutnym zachowaniu reguł bezpieczeństwa dziecka.
- Niezwłoczne powiadomienie policji lub prokuratora o powzięciu podejrzenia o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy domowej.
- W sytuacji podejrzenia, że powrót dziecka do domu zagraża jego bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu – powiadomienie Sądu, celem przewiezienia dziecka w bezpieczne miejsce.
- W sytuacji konieczności zapewnienia pomocy lekarskiej – wezwanie pogotowia ratunkowego.
- Opracowanie planu pomocy dziecku i wdrożenie go do realizacji.
- Poinformowanie rodziców o podjętych działaniach na rzecz dziecka, wdrożenie rodzica niestosującego przemocy wobec dziecka lub innych „bezpiecznych” członków rodziny do współpracy.

·Skierowanie pisma do sądu rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuację dziecka w rodzinie oraz w miarę potrzeb do innych instytucji i służb.

·Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy diagnostyczno - pomocowej.

POSTĘPOWANIE PRACOWNIKÓW OCHRONY ZDROWIA W SYTUACJI UZYSKANIA INFORMACJI O WYSTĘPOWANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Działania przedstawicieli ochrony zdrowia

Przedstawicielem ochrony zdrowia uprawnionym do działań jest osoba wykonująca zawód medyczny, w tym: lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny.

Działania interwencyjne pracownika ochrony zdrowia:

- wezwanie policji,
- wezwanie pogotowia ratunkowego,
- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- w sytuacji, gdy zachodzi konieczność natychmiastowego odizolowania dziecka, które doświadcza przemocy należy wezwać policję,
- w sytuacji, gdy dziecko znalazło się w szpitalu, lekarz może podjąć decyzję o jego zatrzymaniu na oddziale przy jednoczesnym zgłoszeniu tego faktu do Sądu Rodzinnego.

Źródło: „ Małopolskie instytucje wobec przemocy w rodzinie” – Małopolski Urząd Wojewódzkie w Krakowie

V. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY: Celem głównym Programu jest powstanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy domowej					
Cel szczegółowy 1 Diagnozowanie zjawiska przemocy					
Lp.	Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy domowej	Sporządzanie statystyk określających skalę zjawiska przemocy wśród instytucji	Liczba sporządzonych diagnoz liczba osób/instytucji biorących udział w diagnozie	Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach Zespół Interdyscyplinarny Komenda Powiatowa Policji	2024-2030

2.	Działania w zakresie diagnozy potrzeb osób pracujących w systemie	Przeprowadzanie badań ankietowych wśród mieszkańców gminy	Liczba przeprowadzonych badań ankietowych Liczba osób biorących udział w badaniu	GKRPA, Szkoły z terenu Gminy I Miasta Proszowice inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy (organizacje pozarządowe)	2024-203
		Badania ankietowe przeprowadzone wśród profesjonalistów pracujących w obszarze wsparcia	Liczba przeprowadzonych badań ankietowych Liczba osób biorących udział w badaniu	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach	

Cel 2

Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy

Lp.	Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinary zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym lub zagrożonym przemocą,	Liczba sporządzonych Niebieskich Kart Liczba osób pokrzywdzonych Liczba osób stosujących zachowania przemocowe Liczba interwencji w rodzinach zagrożonych przemocą	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinary, Komenda Powiatowa Policji ZI/Ośrodek Pomocy Społecznej	Działania ciągłe 2024-2030

		Realizacja art. 12a /odebranie dziecka/	Liczba rozpowszechnionych materiałów (plakaty, ulotki)	Ośrodek Pomocy Społecznej	
		Rozpowszechnianie informacji o zasobach instytucjonalnych, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,	Liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno-edukacyjnym	Zespół Interdyscyplinarny	
		Realizacja działań w stosunku do osób stosujących zachowania przemocowe	Liczba rodzin monitorowanych przez ZI	Zespół Interdyscyplinarny/ Grupy diagnostyczno - pomocowe	
		Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,	Liczba opracowanych planów pomocy	Zespół Interdyscyplinarny/ Grupy diagnostyczno-pomocowe	
		Opracowanie i realizacja indywidualnych planów pomocy w rodzinach objętych procedurą	Liczba złożonych przez ZI do prokuratury spraw o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	Zespół Interdyscyplinarny/ Grupy diagnostyczno - pomocowe	
		Występowanie z zawiadomieniami do organów ścigania z wnioskiem o podejrzenie popełnienia przestępstwa	Liczba zgłoszonych spraw do Sądu w zakresie zabezpieczenia dobra małoletnich		
			Liczba osób zgłoszonych do Rejestru zdarzeń		

	Standardy Ochrony małoletnich	Podjęmowane działania ramach procedury na rzecz małoletnich		Ośrodek Pomocy Społecznej,	2024- 2030
--	--	--	--	-------------------------------	---------------

Cel 3.
**Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom
i rodzinom
dotkniętym ZJAWISKIEM PRZEMOCY**

L p.	Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Termin realiza cji
1	Zapewnienie schronienia i pomocy osobom doświadczają cym zjawiska przemocy	Współpraca z instytucjami z terenu Powiatu Proszowickiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy, Udzielanie pomocy pieniężnej osobom z problemem przemocy	Liczba placówek udzielających schronienia dla ofiar przemocy Liczba osób umieszczonych w placówkach Ilość udzielonych świadczeń	Ośrodek Pomocy Społecznej OIK Proszowice	2024-2030
2	Zapewnienie wsparcia instytucjonal nego osobom doświadczają cym przemocy domowej	Prowadzenie pracy socjalnej, Udzielenie pomocy z zakresu specjalistycznego wsparcia : psychologicznej pedagogicznej prawnej	Liczba osób objętych pomocą psychologiczną pedagogiczną prawną	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplin arny, Komenda Powiatowa Policji, Nieodpłatna Pomoc Prawna - powiat	2024-2030
3	Niwelowanie następstw zjawiska przemocy domowej	Mmotywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programie korekcyjno- edukacyjnym	Liczba sprawców przemocy objętych programem korekcyjno- edukacyjnym	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół	2024-2030

		edukacyjnym dla sprawców przemocy		Interdyscyplinarnej,	
		Organizowanie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą (w miarę potrzeb)	Liczba osób skierowanych i uczestniczących w grupach wsparcia dla ofiar przemocy	Punkt Wsparcia Dziecka i Rodziny	
				Komenda Powiatowa Policji,	

Cel.4

Podnoszenie świadomości społecznej i edukacja w obszarze przeciwdziałania przemocy

L p.	Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki i przeciwdziałania przemocy	Podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy domowej poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach Gminnego programu profilaktyki Organizacja i współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba rozdyskrebowanych materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy, form pomocy dostępnych na terenie Gminy i Miasta Proszowice Liczba instytucji, w których materiały te zostały rozdyskrebowane Liczba pogadanek w szkołach na temat zjawiska przemocy i agresji Liczba osób biorących udział w tych spotkaniach	Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Placówki oświatowe, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, służba zdrowia, kuratorzy sądowi organizacje pozarządowe	2024-2030

Cel 5

Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy, w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań

Lp.	Zadanie	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy	Uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, konferencjach Organizacja szkoleń z zakresu diagnozowania przemocy oraz realizacji procedury Niebieskiej Karty	Liczba szkoleń dla członków ZI Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i konferencjach	Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Placówki oświatowe, Służba zdrowia GKRPA Zespół Interdyscyplinarny Kuratorzy Instytucje szkoleniowe zewnętrzne	2024-2030

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest dla mieszkańców Gminy i Miasta Proszowice tj :

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków przemocy,
- osób stosujących zachowania przemocowe,
- społeczności lokalnej
- instytucji i służb

-realizatorów Programu działających w ramach tworzonego Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

VIII. REALIZACJA PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy jest kontynuacją działań podejmowanych w tym obszarze od 2010 r. Zawiera on cele i zadania poszczególnych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy i Miasta Proszowice.

Cele określone w Programie wynikają z przeprowadzonej diagnozy potrzeb w zakresie problematyki przemocy. Sprawne funkcjonowanie systemu przeciwdziałania przemocy zakłada koordynację i spójność działań, w tym dobry

przepływ informacji między instytucjami takimi jak : pomoc społeczna, ochrona zdrowia, wymiar sprawiedliwości, policja, GKRPA oraz oświata jako instytucjami wskazanymi do działania na rzecz przeciwdziałania temu zjawisku. Pełna realizacja wyznaczonych celów jest uzależniona od stopnia zaangażowania tych podmiotów w stworzeniu systemu umożliwiającego rodzinie uzyskanie specjalistycznego wsparcia i niezbędnej pomocy do przezwyciężenia trudnej sytuacji związanej z występowaniem przemocy.

Przy opracowaniu Programu dokonano oceny zewnętrznych i wewnętrznych czynników umożliwiających realizację wskazanych celów i obszarów działania. Program realizowany będzie przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach przy udziale instytucji i organizacji działających w tym obszarze zarówno na poziomie Gminy Proszowice oraz Powiatu Proszowickiego.

IX. PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE MIASTA I GMINY PROSZOWICE ŚWIADCZĄCE POMOC DLA OSÓB I RODZIN Z PROBLEMEM PRZEMOCY

Przedstawione cele i założenia Programu będą realizowane w ramach współpracy z instytucjami działającymi w obszarze wsparcia społecznego na terenie Powiatu Proszowickiego takich jak:

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie /Ośrodek Interwencji Kryzysowej
4. Placówki Opieki Zdrowotnej
5. Placówki Oświatowe
6. Komenda Powiatowa Policji
7. Parafie
8. Centrum Kultury /Biblioteka
9. Prokuratura
10. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie III wydział Rodzinny i Nieletnich

X. PROGNOZOWANE EFEKTY

Zakładamy, iż realizacja Programu w latach 2024-2030 przyczyni się do:

- ograniczenia i zaprzestania zachowań przemocowych na terenie Gminy i Miasta Proszowice,
- pogłębienia wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- zmiany postaw społecznych wobec zjawiska przemocy,

- wzrostu dostępności do profesjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy,
- usprawnienia systemu pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- systematycznej edukacji środowiska lokalnego poprzez działania promujące zachowania wolne od przemocy, tj. rozpowszechnianie ulotek, plakatów, a także organizacji kampanii społecznych
- zbudowania spójnego systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy.

XI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie będą

- środki własne Gminy,
- środki na realizację zadań z zakresu profilaktyki i edukacji,
- środki pozyskane w ramach projektów zewnętrznych.

XII. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy będzie monitorowany przez Zespół pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako osób realizujących cele i założenia wskazane w programie.

Program monitorowany będzie poprzez sporządzanie przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego corocznych sprawozdań z realizacji zadań zawartych w programie. Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych na terenie Gminy Proszowice w związku z występowaniem zjawiska przemocy
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba osób stosujących przemoc domową,
- liczba prowadzonych procedur „Niebieska Karta”
- liczba udzielonego wsparcia w ramach z zakresu specjalistycznego poradnictwa

Ewaluację Programu prowadzić będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

XIII. ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy pozwoli na dążenie do osiągnięcia wyznaczonych celów w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie Miasta i Gminy Proszowice.

Jego celem jest pobudzenie do aktywności instytucji i organizacji działających w obszarze wsparcia społecznego do rozwoju Gminy i zapobiegania występowaniu zjawisk niepożądanych, zagrażających zdrowiu i życiu społeczności lokalnej.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz wsparcia społecznego, profesjonalizacja działań oraz rozbudowa instytucjonalna w zakresie dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości w tym obszarze.

Uzasadnienie

W oparciu o art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424 z późn. zm.) Rada Miejska w Proszowicach Uchwałą Nr XXVII/227/2020 z dnia 11 grudnia 2020 r. przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

Przepisy, które weszły w życie zmieniają terminologię dotychczas stosowaną w ustawie – pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową, rozszerzają również dotychczasowe formy przemocy domowej oraz krąg osób na które będą oddziaływać zmienione przepisy.

W związku z powyższym zasadne jest przyjęcie nowego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 oraz podjęcie niniejszej uchwały.